

Tiina Elo vihr

Kirjallinen kysymys potilastietojen käyttämisestä hoitohenkilökunnan oppimistarkoituksiin

Eduskunnan puhemiehelle

Terveystieteidenhuollossa on ollut yleisenä käytäntönä, että potilasta hoitanut lääkäri on saattanut käydä katsomassa hoitamansa potilaan tietoja jälkikäteen tutkiakseen esimerkiksi, oliko oma diagnoosi oikea, miten osuvia omat hoitopäätökset olivat, miten aloitettu hoito on toiminut tai onko jatkohoitoon ryhdytty oikein omien ohjeiden perusteella.

Käytäntöä perustellaan sillä, että lääkäri pystyy näin karsimaan virheitä toiminnastaan ja hoitamaan tulevaisuudessa vastaavalla tavalla oireilevan potilaan paremmin. Usein oppimistarkoituksissa potilastietojen tarkastelu johtaakin potilaan hoitoa edistäviin toimiin.

Apulaistietosuojavaltuutettu on ottanut lokakuussa 2021 aiempaa tiukemman kannan potilastietojen käyttämiseen oppimistarkoituksiin. Apulaistietosuojavaltuutettu määräsi terveydenhuollon toimijan muuttamaan käytäntöään, jossa potilaan hoidosta vastuussa ollut terveydenhuollon ammattihenkilö on voinut tarkastella potilaan tietoja hoitosuhteen päättymisen jälkeen oman osaamisensa kehittämiseksi.

Potilaslaissa säädetään potilastietojen ensisijaisesta käyttötarkoituksesta, joka liittyy potilaan hoidon järjestämiseen, suunnitteluun, toteuttamiseen ja seurantaan. Apulaistietosuojavaltuutetun mukaan potilastietojen käsittelyä ammatillista kehittymistä varten ei voida pitää tämän käyttötarkoituksen mukaisena.

Hoitosuhteet ovat usein pirstaleisia, ja tietosuojasäädökset johtavat välillä tilanteisiin, joissa lääkäri, joka ei — vielä, juuri nyt tai enää — ole muodollisessa hoitosuhteessa potilaaseen, käytännössä hyötyisi potilaan parantamisesta tämän tietojen lukemisesta.

Potilaiden tietosuojan kunnioittaminen on tärkeää. Kuitenkin hoitohenkilökunnan tulee pystyä hoitamaan potilaita parhaalla mahdollisella tavalla ja käyttämään potilastapauksista oppimaansa tulevien potilaiden hyödyksi.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 678/2021 vp

*Miten hallitus aikoo apulaistietosuojavaltuutetun päätöksen valossa varmistaa, että hoito-
henkilökunnan ammatilliset kehittymismahdollisuudet ja potilasturvallisuus turvataan po-
tilaiden tietosuojaa vaarantamatta?*

Helsingissä 3.12.2021

Tiina Elo vihr